VICIPÆDIA

Lingua Tschuvaschica

Lingua Tschuvaschica[1] seu **Tsuvasica**[2] est lingua gentis Tschuvaschorum, ad gregem Bulgaricam familiae Turcicae pertinens.

Lingua Tschuvaschica Чăваш чĕлхи / Чăвашла	
Taxinomia:	lingua divisionis Bulgaricae familiae Turcicae (linguis Altaicis saepe tributae)
Locutores:	1 042 989 (in Russia anno 2010)
Sigla:	1 cv, 2 chv, 3 chv
Status publicus	
Officialis	Res publica Tschuvaschica Russiae
Privata	Russia, Ucraina, Kazachstania, Uzbecia, Ruthenia Alba
Litterae:	Litterae Tschuvaschicae
Scriptura:	Cyrillica
Procuratio:	Institutum publicum scientiarum humanitarium Tschuvaschicum

Familiae linguisticae coloribus Vicipaedicis pictae

Index

Origo

Interdum separatio familiae Bulgaricae initium dissolutionis linguarum Turcicarum putatur[3]; alii familiam Bulgaricam tantum simplicitatis causa in familiam Turcicam inclusam esse putant et linguas Altaicas in tres familias, nempe Turcicam, Bulgaricam et Mongolicam, dividendas esse putant[4] Aliae linguae Bulgaricae lingua Bulgarorum antiquorum[5] et Chazarorum erant, ambae exstinctae. Lingua Tschuvaschica linguae Bulgaricae antiquae propinqua est.

Scriptura

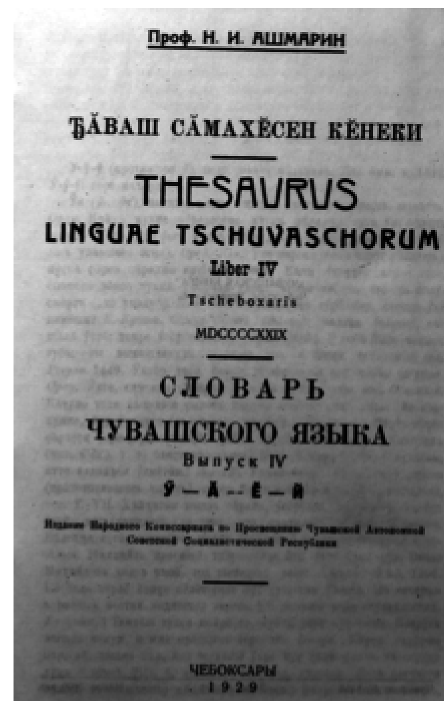
Abecedarium Tschuvaschicum Cyrillicum quattuor litteras in abecedario Russico absentes habet:

- Ӑ ӑ (= [ə][6]),
- Ӗ ӗ (= [ɘ]),
- Ç ç (= [ɕ]),
- Ӳ ӳ (= [y]).

Phonologia

Lingua Tschuvaschica *rhotacismum* et *lambdacismum* habet: *r* et *l* loco Turcicis communibus *z* et *š* stant. Consonantes mutae et surdae non distinguuntur nec palatalizatae et non-palatalizatae. *O* vocalis solum in vocabulis Russicae originis invenitur.

Morphologia

Thesaurus linguae Tschuvaschorum, vol. IV

Lingua Tschuvaschica agglutinativa est. Solum nomina et verba certe distinguuntur; in grege nominum substantiva, adiectiva, numeralia et adverbia multa communia habent et omnia declinantur. Lingua Tschuvaschica octo casus habet:

- Nominativum
- Possessivum
- Dativum — Accusativum
- Locativum
- Ablativum
- Abessivum
- Causativum

Nomina animantia et inanima non differant, sed nomina ad homines pertinentia et caetera omnia in declinatione distinguuntur. Verbum quattuor modos, tria tempora, genera activum et causativum habet. Omnis forma verbi possibilitatem et impossibilitatem exprimere potest.

Notae

1. *Affinitas linguae Hungaricae cum linguis Fennicae originis grammatice...*, p. 173 (https://books.google.ru/books?id=iJswg2QUe4QC&pg=PA173&lpg=PA173&dq=lingua+Tschuvaschica&source=bl&ots=p-Z5RsuZ36&sig=uJTMwm7ZfN2g5nWVkPEm6MaYy7o&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwjUmNa2gqnKAhXJZCwKHVwVBhwQ6AEIIDAA#v=onepage&q=lingua%20Tschuvaschica&f=false); *Elementa grammatices Tscheremissæ*, p. iii (https://books.google.ru/books?id=GqhfAAAAcAAJ&pg=PR3&dq=lingua+Tschuvaschica&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwiF4YPAgqnKAhXDZCwKHfgACSgQ6AEIGzAA#v=onepage&q=lingua%20Tschuvaschica&f=false); Nicolaus Ašmarin, *Thesaurus Linguae Tschuvaschorum* vol. I—XVII, Casano 1928—1937. Necnon *Tschuwaschica*, vide M.A. Castrén, *De affixis personalibus linguarum Altaicarum: Dissertatio*, p. 47 (https://books.google.ru/books?id=y7NfAAAAcAAJ&pg=PA47&dq=lingua+Tschuwaschica&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwiCsb_UgqnKAhVLWywKHTrQB4oQ6AEIOTAE#v=onepage&q=lingua%20Tschuwaschica&f=false); Guilelmi Schott *de Lingua Tschuwaschorum*, Berolini 1841 (https://reader.digitale-sammlungen.de/en/fs1/object/display/bsb10850307_00003.html).
2. Acta linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae, tomus XVIII, fasciculus 1-2, Budapestini, anno 1968 (pag. 27 fasciculi PDF (http://real-j.mtak.hu/821/1/ACTALINGV_18.pdf)).
3. Дыбо, А. В. *Хронология тюркских языков и лингвистические контакты ранних тюрков*. Moscuae 2004. P. 766.
4. Inguarus de Rachewiltz, *Introduction to Altaic philology: Turkic, Mongolian, Manchu / Handbook of Oriental Studies = Handbuch der Orientalistik. Section 8, Central Asia; 20. Lugduni Batavorum, 2010, p. 7.*
5. De lingua Bulgarica hodierna Slavica nihil communis habet.
6. Signa Abecedarii Phonetici Internationalis

De lingua Tschuvaschica

- Guilelmi Schott *de Lingua Tschuwaschorum*, Berolini 1841 (https://reader.digitale-sammlungen.de/en/fs1/object/display/bsb10850307_00003.html)
- Nicolaus Ašmarin[ru], Thesaurus linguae Tschuvaschorum (= Чăваш сăмахĕсен кĕнеки), vol. I—XVII, Casano 1928—1937 (volumina I et II Tschuvascho-Latino-Russici sunt).

Nexus externi

- Nicolai Aschmarin *Thesaurus linguae Tschuvaschorum* (https://archive.org/details/Aschmarin) apud *Internet archive* (plenus)
- Nicolai Aschmarin *Thesaurus linguae Tschuvaschorum* (https://samahsar.cv-haval.org/ru), data quaestioni aperta (nondum finita)
- Situs interretialis commissionis pro lingua Tschuvaschica (http://comissi.chv.su/)
- Эктор Алос-и-Фонт. Оценка языковой политики в Чувашии (http://cvlat.blogspot.com/2010/11/blog-post.html)
- 15 июня 2012 года в Чебоксарах состоялся пикет в защиту чувашского языка (http://anticor-21.livejournal.com/209000.html)
- Эктор Алос-и-Фонт, «Преподавание чувашского языка и проблема языкового поведения родителей», Чувашский государственный институт гуманитарных наук, 2015, Шупашкар.
- Скоро чувашский язык останется «какой-то культурной традицией» (http://chuvash.org/blogs/comments/2783.html)
